

Foto: Charlotte Graneheim

Bulletinen

Hösten 2016

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Nr 14 - augusti 2016

www.sus.org.se

E-postadress till
medlemsansvariga
info@sus.org.se

Bara några ord från er ordförande...

Bodil Jönsson har i en av sina många böcker lanserat begreppet åsrik som en möjlig synonym för pensionär eller senior. Det är ett tilltalande och positivt sätt att beskriva vårt läge i livet. Vi är rika på både erfarenhet och tid. Att sedan samhället inte alltid efterfrågar vår erfarenhet är naturligtvis både tråkigt och dessutom oekonomiskt. Bodil Jönsson refererar i sin bok Silver en undersökning som Socialstyrelsen gjort där det visar sig att många äldre klagar på brist på sysselsättning. Här har ju vi i Senioruniversiteten vår stora och viktiga roll i och med att vi med våra aktiviteter erbjuder intellektuell stimulans och social gemenskap. Alla är ju inte intresserade av curling, golf och stavgång även om dessa aktiviteter är både roliga och nyttiga. Föreställningen om äldre som en enhetlig grupp är mer missvisande än föreställningen om barn som en homogen massa.

Så över till höstprogrammet. Egentligen är det inget jag behöver kommentera. Det talar för sig självt. Spretigt kanske ni tycker. Ja, det är ingen tillfällighet. Vi vill att så många som möjligt skall hitta något som intresserar. Några nyheter hittar ni också, men ni får själva leta upp dem.

Ni som skickade in förslag på aktiviteter efter den uppmaning vi gick ut med i höstas kanske inte hittar ert förslag i höstens utbud. Var lugn, vi har lagt in alla förslag i vår idébank där vi botaniserar när vi lägger upp programmen. Vi fick många bra förslag men det kan ju ta någon tid innan vi kan passa in just ditt förslag i vårt utbud. Dessutom vill jag påminna om att ni alltid kan komma med nya förslag. Ta kontakt med någon i styrelsen och presentera er idé. Kontaktuppgifter till oss finner ni på sista sidan i Bulletinen. Vi tycker faktiskt att det är jättetrevligt om ni hör av er. Som ni ser i höstens program så har vi inlett samarbeten med några andra organisationer vilket vi tror kommer att kunna berika och bredda vårt utbud.

Som jag påpekat många gånger är vi tacksamma för att ni sköter anmälan och betalning i förväg via nätet. Kontanthantering börjar bli en mycket dyr och omständlig väg för oss. Jag tackar er alla som redan har anpassat er till detta.

När jag skriver detta är det i slutet på maj och hela sommaren ligger framför oss med de förväntningar det innebär. När ni läser det däremot är det augusti och stora delar av sommaren har passerat. Jag hoppas verkligen att era förhoppningar åtminstone till någon del blev uppfyllda.

Leif Bolin
ordförande SUS

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under hösten 2016. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida: www.sus.org.se

SEPTEMBER

13 Tisdag	Föreläsning 1700-talets Sverige	<i>Sid 4</i>
16 Fredag	Fredagskafé Att axla ett gammalt ämbete i ny tid	<i>Sid 8</i>
22 Torsdag	Föreläsning Från Spanskan till Zika	<i>Sid 4</i>
23 Fredag	Fredagskafé God man med rätt att hjälpa	<i>Sid 8</i>
27 Tisdag	Föreläsningsserie (start) Reformationen och Martin Luther	<i>Sid 10</i>
29 Torsdag	Föreläsning Nordkorea - ett isolerat land ...	<i>Sid 5</i>

OKTOBER

5 Onsdag	Film på Filmstaden En indisk handelsresande i Norrland	<i>Sid 13</i>
11 Tisdag	Föreläsning Trolldomsprocesser i Västernorrland	<i>Sid 5</i>
14 Fredag	Fredagskafé Musikkafé med Åke Hedman	<i>Sid 9</i>
18 Tisdag	Seminarium Du sköna nya värld	<i>Sid 10</i>
21 Fredag	Fredagskafé Spårvägens historia i Sundsvall	<i>Sid 9</i>
27 Torsdag	Föreläsning Klimatförändringar - vart är vi på väg?	<i>Sid 6</i>

NOVEMBER

2 Onsdag	Film på Filmstaden Fyra svenska kortfilmer	<i>Sid 14</i>
8 Tisdag	Föreläsning Charmen med tarmen	<i>Sid 6</i>
10 Torsdag	Seminarium Möt Håkan Nesser, Hans Rosenfeldt m fl	<i>Sid 11</i>
11 Fredag	Studiebesök Studiebesök 1 i nya teaterkvarteret	<i>Sid 11</i>
18 Fredag	Studiebesök Studiebesök 2 i nya teaterkvarteret	<i>Sid 11</i>
21 Måndag	New Orleans Jazz Barfota Jazzmen	<i>Sid 12</i>
24 Torsdag	Föreläsning Medelpads stormän under Medeltiden	<i>Sid 7</i>
30 Onsdag	Film på Filmstaden Singin' in the Rain	<i>Sid 15</i>

DECEMBER

13 Tisdag	Föreläsning DNA revolutionerar släktforskningen	<i>Sid 7</i>
------------------	---	--------------

Våra lokaler

Vi disponerar följande lokaler, som alla ligger centralt i Sundsvall.

Lokal	Adress	Antal platser
Pingstkyrkan	Rådhusgatan 37	obegränsat
Café Piccolo	Rådhusgatan 37	75
Kyrkans Hus	Floragatan 4	100
Kulturmagasinet	Packhusgatan 4	72
SUS kontor	Thulegatan 24	10-30
Filmstaden	Esplanaden 29	varierat
Quality Hotel	Esplanaden 29	varierat
Rest. E-Street	Esplanaden 14	70

Svenska Deckarfestivalen Sundsvall

9-11 november
Skymning över Stenstan...

Gard Sveen
Olivier Truc
Håkan Nesser
Jørn Lier Horst
Tove Alsterdal
Denise Rudberg
Hans Rosenfeldt
Katarina Wennstam
Christoffer Carlsson
Malin Persson Giolito
Helen Tursten
Lisa Bjurwald
Åsa Larsson & Ingela Korsell

Fler författare tillkommer,
läs om hela festivalen på hemsidan:

www.svenskadeckarfestivalen.se

Bokning och betalning

För alla föreläsningar som äger rum i Pingstkyrkan är avgiften 50 kr och ingen bokning eller betalning i förväg är nödvändig, men önskvärd för att minimera kontanthandlingen.

För fredagskaféer och alla övriga evenemang gäller obligatorisk bokning och betalning i förväg eftersom lokalerna har begränsat antal platser. För ytterligare information se vår systembeskrivning på sidan 15 samt medlemsinfo på sidan 12.

Medlemmar som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information.

Föreläsningar

13 september (tisdag)

1700-talets Sverige och mordet på Gustaf III

Christopher O'Regan är en uppskattad föredragshållare och med sin rika arsenal av kunskaper får han historiens människor att bli levande igen och tiden till att bli ingenting.

Han ger en intressant och framförallt rolig inblick i det sena 1700-talets värld, med berättelsen om de dramatiska händelserna i Europa och Sverige som ledde till mordet på Gustaf III i mars 1792.

Man får möta människorna som levde då genom deras dagböcker, brev och tidningsinsändare. Kunskap och underhållning tillsammans gör Christophers föredrag till en upplevelse för såväl historieintresserade som de hittills oinvigda.

Christopher O'Regan är populärhistoriker, föreläsare, författare och en mycket omtyckt programledare på Sveriges Television. Christopher håller sedan tjugo års tid uppskattade föredrag som ständigt får toppbetyg av sin publik.

Denna föreläsning är öppen även för icke medlemmar!

Tid och Plats:	Tisdag 13 september kl. 14:00-15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Christopher O'Regan
Ansvarig hos SUS:	Kenneth Borensjö 070-372 30 80
Avgift:	50 kronor för medlemmar, 100 kronor för icke medlemmar.
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 12 september

22 september (torsdag)

Från Spanskan till Zika - måste vi bry oss om epidemiska sjukdomar?

Föreläsningen handlar om hur mikroorganismer överförs mellan djur och människor och orsakar allt från epidemier till pandemier.

Dessutom kommer **Björn Olsen** att beskriva uppkomsten av antibiotikaresistenta bakterier och vad konsekvensen blir om de får spridas ohämmat.

Björn Olsen är sedan 2007 överläkare och professor i infektionssjukdomar vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset. Han är ornitolog och expert på fågelinfluensa.

Han disputerade 1995 med avhandlingen "Birds and Borrelia" och blev docent i infektionssjukdomar vid Umeå universitet 1997. Björns forskning är i huvudsak inriktad på att studera hur olika djurburna och främst fågelburna smittämnen och infektioner förekommer i naturen och hur de kan spridas till människan.

Tid och Plats:	Torsdag 22 september kl. 14:00 - 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Överläkare Björn Olsen
Ansvarig hos SUS:	Lars Brandhammar, 070-524 11 24
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 21 september

29 september (torsdag)

Nordkorea – Ett isolerat land och politisk krutdurk

Dagens konflikt på Koreahalvön har sin utgångspunkt i Koreakriget men det finns också historiska kopplingar till de kinesiska och japanska ockupationerna av Korea och den koreanska självständigheten efter andra världskriget. Konflikten har avsevärt försvårats genom en ideologisk konfrontation, självvald isolering (och svält) samt ett geopolitiskt spel på Koreahalvön.

Konflikten på Koreahalvön har visat sig svårlöst och har på senare tid eskalerat genom en ökad militarisering och utveckling av nordkoreanska kärnvapen och missilteknologi. Detta i kombination med en komplicerad inrikespolitisk situation och en ny ledare (Kim Jung-Un) för landet gör att situationen svårligen kan lösas inom överskådlig tid. Det är snarare mer sannolikt att vi kommer att få uppleva ytterligare konfrontationer och kärnvapentester.

Detta har paradoxalt nog gjort att Nordkorea har visat sig bli en viktig geopolitisk aktör, sin storlek och minimala ekonomi till trots. Kina har motvilligt stött Nordkorea och den politiska polariseringen och militära upprustningen som skett i Nordostasien.

Om denna högaktuella politiska situation föreläser direktör **Niklas Swanström** som har arbetat med dessa frågor i 30 år. Han är bland annat Direktör vid Stockholmsbaserade Institutet för Säkerhets och Utvecklingspolitik, non-Resident Professor i Sichuan University och Research Fellow vid SAIS, John Hopkins University.

Tid och Plats:	Torsdag 29 september kl 14:00 - 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Niklas Swanström
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer, 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 28 september

11 oktober (tisdag)

Trolldomsprocesser i Västernorrland

Under åren 1668-1676 avrättades i Sverige c:a 300 personer för trolldom och samröre med djävulen. I Västernorrland avrättades inte mindre än 119 personer. Detta skedde inte för att man var dummare på 1600-talet, man trodde verkligen att man gjorde rätt. Det skedde mycket på grund av rädsla, mentalitet och gruppträck. Mekanismerna bakom finns också idag när det gäller mobbing i skolor och arbetsplatser.

Maria Nordlund är sedan 1994 antikvarie och kulturarvspedagog vid Läns museet Murberget i Härnösand och har bland annat forskat kring trolldomsprocesserna.

Tid och Plats:	Tisdag 11 oktober kl. 14:00 - 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Maria Nordlund
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min sida senast 10 oktober

27 oktober (torsdag)

Klimatförändringar - Vart är vi på väg och hur ska vi tänka?

Vi har byggt vårt samhälle efter vårt historiska klimat. Nu förändras klimat- och väderparametrar, hela vårt dimensioneringsunderlag förändras.

Mats Bergmark berättar om hur vi påverkas av klimatförändringar. Han ger exempel på hur vi behöver anpassa samhället för att minska konsekvenser av ett extremare väder och ett varmare klimat.

Vi får höra en del erfarenheter och lärdomar från olika händelser i hans arbete på regeringskansliet i Klimat- och sårbarhetsutredningen och i projektet Klimatanpassa Sundsvall.

Till sist får vi också information om hur Räddningstjänsten Medelpad har stärkt sin förmåga att genomföra räddningsinsatser vid extremare skyfall och svårare skogsbränder.

Mats är hydrogeolog och har arbetat som entreprenör vid dammbyggen för vattenkraft, varit konsultchef vid VBB Viak AB (idag Sweco AB), produktionschef vid MittSverige Vatten och är sedan fem år tillbaka vid Räddningstjänsten Medelpad. Där har han arbetat med utvecklingsfrågor och är idag ansvarig för förebyggandeavdelningen.

Tid och Plats:	Torsdag 27 oktober kl 14:00 - 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Mats Bergmark
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer, 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 26 oktober

8 november (tisdag)

Charmen med tarmen – Kroppens mest underskattade organ

”Magen tiger still” Den är inget vi tänker på så länge den fungerar som den ska. Med hänsyn till alla komplicerade funktioner som utförs i tarmsystemet är det förvånansvärt att det normalt sett bara fungerar. Hjärtat anses vara livsviktigt därför att det pumpar blod genom kroppen, hjärnan beundras därför att den i varje sekund tänker ut häpnadsväckande tankefigurer medan man kan uppleva att tarmen bara behövs när vi går på toa.

Tarmrörets längd hos en vuxen människa, från svalg till ändtarmsöppning, uppgår med viss variation till ca nio meter. Om man kunde platta ut allt tarmludd i tunntarmen skulle man få en yta som var jämförbar med en fotbollsplan. Av alla mikroorganismer som stökar runt i och på oss befinner sig 99 % i tarmen. Inte därför att det knappt finns några på andra ställen utan därför att det helt enkelt är så ofattbart många i tarmen.

Tarmsystemet och hjärnan samverkar i det undermedvetna genom att sända signaler i båda riktningarna. Det är till stor del tarmarna som avgör vårt sinnelag.

Arvid Hamrin är specialist i mag- o tarmsjukdomar vid Sundsvalls sjukhus och han kommer att berätta för oss om de ibland komplicerade sammanhangen i tarmsystemet och om nya intressanta forskningsrön.

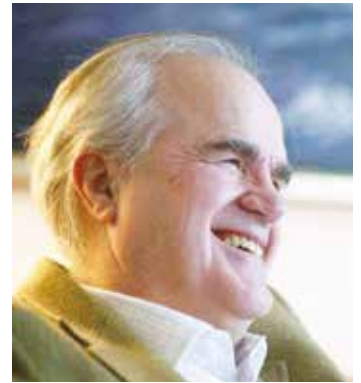
Tid och Plats:	Tisdag 8 november kl. 14:00-15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Arvid Hamrin
Ansvarig hos SUS:	Anders Forsslund, 070-602 41 82
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 7 november

24 november (torsdag)

Medelpads stormän under Medeltiden

Modern DNA-forskning, medeltida brev och släktforskning från 1600-talet skapar bakgrund till sägnerna om Medelpads gamla Landsdomarsläkt, Bureätten. Vi berättar sägnerna, visar medeltida dokument med sigill och samma vapen som finns på gravhällen i Sköns kyrka och beskriver en släktlinje genom äldre och yngre medeltid då konturerna av statsbildningen Sverige börjar skönjas.

Tid och Plats:	Torsdag 24 november kl 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Staffan Smeds och Tommy Hernelind
Ansvarig hos SUS:	Britt-Marie Beijron, 070-661 16 56
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 23 november

13 december (tisdag)

DNA revolutionerar släktforskningen

Med ett enkelt DNA-prov hittar du släktingar världen över och kan följa släktens utbredning ända från Afrika för 100 000 år sedan.

Intresset för att släktforska med hjälp av DNA-tester exploderar i Sverige och runt om i världen. **Peter Sjölund**, en av landets ledande DNA-släktforskare, berättar om de nya fascinerande möjligheterna att kunna kartlägga släktskap 1000-tals år tillbaka med hjälp av DNA. Han visar hur det går till att DNA-testa sig för att kunna ge sig in i DNA-släktforskningens spännande värld och det kommer efter föredraget att finnas möjlighet att köpa DNA-test och testa sig på plats.

Denna föreläsning är öppen även för icke medlemmar!

Tid och Plats:	Tisdag 13 december kl 14:00 - 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Peter Sjölund
Ansvarig hos SUS:	Eric Olofsson, 070-524 26 05
Avgift:	50 kronor för medlemmar, 100 kronor för icke medlemmar.
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 12 december

16 september (fredag)

Att axla ett gammalt ämbete i ny tid

”Biskopens ämbete har en nästan 2000-årig tradition - hur vill jag nu förverkliga det under 2000-talet?”

Efter drygt 30 år som präst möter jag nu ett annorlunda uppdrag som biskop med nya utmaningar och möjligheter till att möjliggöra de lokala församlingarnas uppdrag och att vara en kyrka i vår tid”

Biskop **Eva Nordung Byström** har en gedigen förankring i Härnösands stift. Under tio år var hon kyrkoherde i Arnäs Gideå Trehörningsjö pastorat i norra Ångermanland. Under sju år var hon även kontraktsprost i Örnsköldsviks kontrakt. Hon har också varit gymnasie- och studentpräst i Örnsköldsvik och arbetat som församlingspräst på flera platser i Jämtland och Västernorrland.

Under sitt arbetsliv har hon intresserat sig särskilt för barn- och ungdomsfrågor samt ledarskaps- och etikfrågor. Hon har bland annat varit mentor för nyblivna kyrkoherdar.

Den 14 december 2014 vigdes Eva Nordung Byström till biskop för Härnösands stift som den 26:e biskopen sedan stiftet bildades 1647.

Tid och Plats:	Fredag 16 september kl. 9:30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Eva Nordung Byström
Ansvarig hos SUS:	Lars Brandhammar, 070-524 11 24
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 15 september

23 september (fredag)

God man - med rätt att hjälpa

I media har vi läst och hört om gode män som misskött sina uppdrag och om unga som inte fått den hjälp de behöver. Under 2015, när ca 30 000 ensamkommande barn och unga kom till Sverige, hörde vi om den stora bristen på gode män.

Varför behövs gode män? Varifrån kommer begreppet? Vad gör en god man egentligen? Vem behöver och kan beviljas hjälp av en god man? Vem kan bli god man, vad krävs? Vem utser den gode mannen?

Cecilia Aspholm, jurist och chef för Överförmyndarkontoret i Sundsvall, kommer att redogöra för bakgrunden till godemanskapet, organisationen kring verksamheten, nämndens uppdrag mm.

Therese Samuelsson Östlund, kriminolog och erfaren utredare på kontoret, kommer att redogöra för uppdragets konkreta innehåll.

Tid och Plats:	Fredag 23 september kl. 9:30 - 11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Cecilia Aspholm och Therese Samuelsson Östlund
Ansvarig hos SUS:	Katrin Pähn, 070-673 78 79
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 22 september

14 oktober (fredag)

Musikkafé med Åke Hedman

På detta musikcafé får vi möta Åke Hedman som är solocellist vid Nordiska Kammarorkestern. Åke Hedman är utbildad på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm där han gick för Åke Olofsson 1981-1985. Därefter studerade han för Thorleif Thedéen och Mats Rondin. Mellan 1985-1987 vidareutbildade han sig och tog pedagogexamen, också det på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Vid sidan av sitt jobb som solocellist har Åke undervisat på Sundsvalls Kulturskola sedan 1988.

Åke kommer bland annat att spela Svanen av Camille Saint-Saëns.

Tid och Plats:	Fredag 14 oktober kl 09.30 – 11.00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Åke Hedman, Nordiska Kammarorkestern
Ansvarig hos SUS:	Bosse Noborn, 070 – 398 75 00
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 13 oktober

21 oktober (fredag)

Spårvägens historia i Sundsvall

Mellan åren 1910 och 1952 rullade spårvagnar på Sundsvalls gator och i Sundsvallsdistriktet. Under de åren hade alltså Sundsvall en företeelse som gav staden en air av riktig europeisk storstad, kanske i det lilla formatet om vi ser till Sundsvalls storlek. Men visst underströk spårvagnarna Sundsvalls betydelse den gången!

Hans-Anders Kempe som arbetar med en bok om spårvägarna i staden berättar om den perioden och visar ett urval bilder.

Tid och Plats:	Fredag 21 oktober kl 9:30 - 11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Hans-Anders Kempe
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer, 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 20 oktober

Övriga evenemang

27 september (tisdag) Föreläsningsserie

Reformationen och Martin Luther

Komminister **Jermunn Solem** föreläser vid tre tillfällen om Reformationen och Martin Luther

Nästa år, 2017, minns kyrkor över hela världen att det är 500 år sedan reformationen inleddes. Reformationen påverkade i grunden kristen tro för all framtid. Inte bara i de kyrkor som anammade den utan också den romersk-katolska kyrkan som sedan dess fått formulera sin tro i opposition till den. Också idag påverkar denna delning av den västerländska kyrkan hur vi lever och tänker på varandra.

Vad är en protestant? Vad är "lutherskt"? Sålde katoliker verkligen syndernas förlåtelse? Vad tyckte svenskarna på 1500-talet egentligen om reformationen?

I tre föreläsningar om två timmar får vi fördjupa oss i reformationen och dess konsekvenser. Möt upp till en spännande historisk resa i det kristna landskapet.

1. Reformationens bakgrund
2. Martin Luther och reformationen
3. Reformationen i Sverige

Tid och Plats:	Tisdag 27 september, tisdag 25 oktober samt måndag 7 november kl 10:00 - 12:00 i Kyrkans hus
Föreläsare:	Komminister Jermunn Solem
Ansvarig hos SUS:	Lars Brandhammar, 070-524 11 24
Avgift:	400 kronor för alla tre föreläsningarna inkl kaffe och bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 26 september

18 oktober (tisdag) Seminarium

DU SKÖNA NYA VÄRLD - Spännande eller skrämmande?

Ett klassiskt uttalande är "Det är svårt att sia, särskilt om framtiden." Förvisso är det så, och visst kan det låta skrämmande, men ju mer vi får veta om vad som troligen kommer att hända desto mindre skrämmande kommer framtiden att te sig. Vi kanske till och med kan vara med och påverka vad som skall hända, vem vet.

I detta seminarium har vi bjudit in några personer som i sin yrkesroll behöver fundera över dessa frågor och bett dem ge oss sin bild av framtiden inom några områden som vi känner angelägna. De är

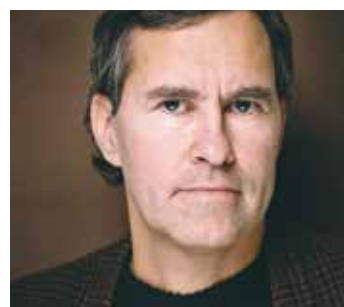
Barbro Westerholm, Hedersledamot SPF Seniorerna, Riksdagsledamot (L).

Erik Grundberg, Hälsovårdsdirektör, Landstinget Västernorrland.

Peter Öhman, Professor, Mittuniversitetet.

Detta seminarium är ett samarrangemang mellan SPF Freja, Senioruniversitetet SUS och nätverket Zenit.

Tid och Plats:	Tisdag 18 oktober kl. 13:30 – 16:00 på Quality Hotel
Program:	Moderator: Birgitta Rosén 13:30 - Kaffe 14:00 - Barbro Westerholm: En ljusnande framtid kan bli vår. 15:00 - Erik Grundberg: Framtidens hälsocentral en dator? 15:30 - Peter Öhman: Är framtidens samhälle bank- och kontantlöst?
Avgift:	50 kronor för medlemmar i SUS, SPF och Zenit vid förskottsbetalning. 100 kronor för övriga samt kontantbetalare.
Ansvariga hos SUS:	Lars Brandhammar, 070-524 11 24, Leif Bolin, 070-680 52 40
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på min sida senast 15 oktober

10 november (torsdag) Seminarium

Möt Håkan Nesser, Hans Rosenfeldt m fl

Ett antal välkända svenska deckarförfattare diskuterar kring deckare, deckarförfattande och deckarläsning. Under seminariet kommer Svenska deckarakademiens nomineringar till 2016 års bästa svenska och utländska deckare att offentliggöras.

Dessutom uppläsning av några scener ur Peter James pjäs Det perfekta mordet, i översättning av Tomas Melander

Medverkar gör Håkan Nesser (välkänd författare till bl.a. ett stort antal deckare), Hans Rosenfeldt (känd författare till bl.a. TV-serien Bron) och Kerstin Bergman (deckarexpert).

Tid och Plats:	Torsdag 10 november kl. 13:30 – 16:30 på Quality Hotel
Föreläsare:	Håkan Nesser, Hans Rosenfeldt och Kerstin Bergman
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	75 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 28 oktober

För den som deltar i ovanstående eftermiddagsaktivitet erbjuds 25 kronors rabatt på Svenska Deckarfestivalens författarkväll kl 18:30 -21:00 med bl a Denise Rudberg, Malin Persson Giolito, Tove Alsterdal och Christoffer Carlsson.

Priset för SUS-medlemmar som deltagit i dagsaktiviteten är 50 kronor, normalpris 75 kronor. Bokas på Min Sida samtidigt som eftermiddagsaktiviteten.

Detta är ett samarrangemang mellan Svenska Deckarfestivalen, Senioruniversitetet, SPF Freja och nätverket Zenit

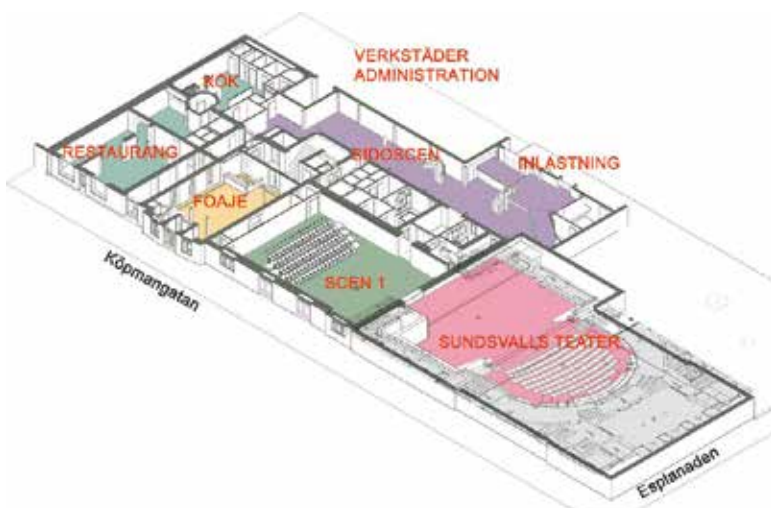
11 november (fredag) Studiebesök 1

18 november (fredag) Studiebesök 2

Studiebesök i nya teaterkvarteret

Vi gör studiebesök i Sundsvalls nyrenoverade teaterkvarter. Vi får titta in i verkstäder och ateljéer och har vi tur så att inga repetitioner pågår kan vi "stå på scen" också.

Tid och Plats:	Fredag 11 november samt fredag 18 november kl. 11:00 - 12:00 på Köpmangatan 20
Ansvarig hos SUS:	Britt-Marie Beijron, 070-661 16 56
Avgift:	50 kronor inkl kaffe med bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 10 november (besök 1) samt 17 november (besök 2). Max 20 deltagare per besök

21 november (måndag) New Orleans jazz mm

Barfota Jazzmen

Bandet som bildades på 1970-talet och har besättningen bandledare Claes Ringqvist kornett, Kjell Sundin klarinett, Lars Kjellberg trombon, Åke Dahlbäck piano, Mats Fagerberg banjo, Bim Ingelstam sousafon, Bertil Falk trummor och Kersti Söderlind vokal.

Bandet spelar New Orleans-musik med grund i ragtime, marscher, gospel, psalmer och dansmusik m.m. Har bland många andra ställen framträtt på anrika Preservation Hall i New Orleans

Välkommen till ett besök i den tidiga jazzen!

Det finns möjlighet att äta dagens lunch på restaurangen fram till kl 14:00.

Tid och Plats:	Måndag 21 november kl. 14:00-16:00, på Restaurang E-Street, Esplanaden 14
Föreläsare:	Barfota Jazzmen
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	100 kr, inkluderar kaffe och bröd
Bokning:	Obligatorisk på Min Sida senast söndag 20 november

Medlemskap och bokning av evenemang

Senioruniversitetet SUS är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden förening.

För att delta i föreläsningar, kurser, temadagar, resor och andra evenemang som SUS arrangerar måste du vara medlem i SUS. Medlemsavgiften är f.n. 160 kr per kalenderår.

Alla pensionärer över 55 år är välkomna, även du som är gift eller sambo med en pensionär.

Det krävs inga förkunskaper eller inträdeskrav för att få delta i vår verksamhet. Aktiviteterna äger i huvudsak rum på dagtid.

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv på vår hemsida www.sus.org.se, menyval Bli Medlem. Se även vår systembeskrivning på sidan 15.

Om du får problem eller inte har tillgång till internet kan du kontakta den medlemsansvarige eller någon annan i styrelsen så hjälper vi till. Kontaktuppgifter hittar du på sista sidan.

Bokningar till våra evenemang gör du själv på Min Sida via vår hemsida www.sus.org.se. Du kan bara göra en bokning per medlem och evenemang. Se även vår systembeskrivning på sidan 15.

Du kan välja att betala med kort eller enligt faktura/e-postavi, som skickas till dig via e-post. Fakturan ska betalas inom 10 dagar.

Kontakta respektive evenemangsansvarig om du måste avboka din anmälan. Avbokar du din anmälan senare än en vecka före aktuell aktivitet startar, debiteras hela avgiften. Om orsaken till avbokningen är sjukdom debiteras ingen avgift.

Vid fullbokat evenemang, kontakta alltid evenemangsansvarig. Det kan finnas återbud eller möjligheter till dubbelring av aktiviteten.

Medlemmar som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information.

Senioruniversitetet forstsätter med sitt populära utbud av Film på Filmstaden.

Under hösten visar vi Sundsvallsregissören Gunnar Hall Jensens uppskattade dokumentärfilm om handelresanden, gårdfarihandlaren och luffaren Madhov Raje.

Fyra kvalitetskortfilmer kommer att visas; *Hoptornet 10 meter*, som utsågs till bästa svenska kortfilm vid Göteborgs Filmfestival; *Valet av andre vice talman*, en märklig film om en märklig dag i demokratins högborg; *Norra Storfjället*, en sydsamisk/svensk film; *Dödsryttarens dröm*, om Leif Liljas karriär som motorcykelartist.

Vi avslutar höstsåsongen med en av filmhistoriens kanske mest kända spelfilmer, *Singin' in the Rain*, med bland andra Gene Kelly och Debbie Reynolds i huvudrollerna.

5 oktober (onsdag) Film på Filmstaden

En indisk handelsresande i Norrland

Dokumentär från 2016 (80 min)

Regi: Gunnar Hall Jensen

Filmaren Gunnar Hall Jensen kommer tillbaka till SUS och presenterar själv sin senaste dokumentärfilm, "En indisk handelsresande i Norrland". Det är ett härligt porträtt av den rastlöse indiern Madhow Raje (78 år) och hans livslånga kärlek till Norrland och norrlänningar. (Bengt Lindström var en av hans vänner).

Handelsresanden, gårdfarihandlaren, luffaren Madhow Raje bor i Sundsvall men gör långa bilresor till nordligaste Norrland för att sälja – allt möjligt. Plastpåsar, konst...

Många av hans kunder ute i bygderna är hans vänner sedan årtionden. Hos dem övernatrar han ofta – och festar.

Tid och Plats: Onsdag 5 oktober kl 14:30 - 16:45 på Filmstaden

Föreläsare: Gunnar Hall Jensen

Ansvarig hos SUS: Fride Ek, 070-331 13 26

Avgift: 80 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast 4 oktober

2 november (onsdag) Film på Filmstaden

Fyra uppmärksammade svenska kortfilmer

Hopptornet: 10 meter (15 min) (2016)

Regi: Axel Danielson/Maximilien Van Aertryck

"Hopptornet" utsågs i år till bästa svenska kortfilm vid Göteborgs Filmfestival och belönades med en halv miljon kronor.

Filmens handling kretsar kring ett tio meter högt hopptorn i en simhall, där räds-
lan för att hoppa ställs mot den personliga förlusten att inte våga. Hur ser vi ut när
vi tvekar och när vi bestämmer oss? Roligt!

Hopptornet (Folkets bio)

Punkt 9: valet av andre vice talman (14 min) (2015)

Regi: Maximilien Van Aertryck

I september år 2014 skulle Björn Söder (SD) väljas till andre vice talman i riksdagen. En märklig film om en märklig dag i demokratins högborg.

Valet av andre vice talman (Folkets bio)

Norra Storfjället / Støerre Vaerie (15 min) (2015)

Regi: Amanda Kernell

En sydsamisk/svensk film om Elle, som har tagit avstånd från sina samiska rötter. För första gången på många år återvänder hon till sin hembygd tillsammans med sin son och sitt barnbarn för att närvara på sin systers begravning.

Filmen har i år utvidgats till en långfilm: "Sameblod"

Norra Storfjället regi: Amanda Kernell

Dödsryttarens dröm (28 min) (2015)

Regi: Catharina Kåberg/Adam Kåberg/Andrea Kåberg

På 60-talet hade Leif Lilja en karriär som motorcykelartist. En oväntad donation ger honom 40 år senare möjligheten att köpa tillbaka motorcykelvelodromen. Drömmen föds att sätta ihop motorcirkusen på nytt och genomföra en föreställning hemma på gården.

Dödsryttarens dröm (Tangram film)

Tid och Plats:	Onsdag 2 november kl 14:30 -16:45 på Filmstaden
Ansvarig hos SUS:	Fride Ek, 070-331 13 26
Avgift:	80 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 1 november

30 november (onsdag) Film på Filmstaden

Singin' in the Rain

Spelfilm från 1952 (104 min)

Regi: Gene Kelly/Stanley Donen

Filmen utspelar sig 1927, när ljudfilmen slår igenom. Det spelas in en film i filmen och inte alla skådespelares röster tål att höras...

Singin in the Rain är en av de mest älskade film-musikalerna genom tiderna. Det är en glad, färgstark och romantisk film – full av bra låtar och akrobatiska danser. Njut av Gene Kelly, Donald O'Conner, Debbie Reynolds, och Cyd Charisse!

Tid och Plats:	Onsdag 30 november kl 14:30 - 16:45 på Filmstaden
Ansvarig hos SUS:	Fride Ek, 070-331 13 26
Avgift:	80 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 29 november

Bild: Swedish Film

Vårt medlemssystem i korthet

Medlemssystemet består av vårt medlemsregister där du som medlem själv kan uppdatera dina egna medlemsuppgifter, samt ett evenemangsregister där du själv bokar in dig på våra evenemang via Min Sida.

Bli ny medlem

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se
2. Tryck på menyvalet BLI MEDLEM.
3. Fyll i efterfrågade personuppgifter, välj betalningsätt och godkänn din medlemsanmälan.
4. Betala medlemsavgiften antingen med kort eller enligt faktura som vi skickar till din e-postadress.

Min Sida

För att komma igång måste alla medlemmar som har en e-postadress hämta ett säkert lösenord genom att följa två enkla steg.

OBS! Om du delar e-postadress med annan medlem kontakta i stället medlemsansvarig för att få separata lösenord.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se.
2. Tryck på menyvalet MIN SIDA, tryck därefter på knappen *Inget lösenord?*

3. På nästa sida anger du din e-postadress och trycker på knappen *Skicka Uppgifter*. Då får du ett lösenord skickat till din e-postadress. Detta kan du senare byta ut.
4. Tryck på menyvalet MIN SIDA igen, fyll denna gång i användarnamn (e-postadress) och ditt nya lösenord, och tryck på *Logga in*. Då kommer du till följande flikar:

Uppgifter	Evenemang	Inloggningsuppgifter	Erbjudanden	Ekonomi
-----------	-----------	----------------------	-------------	---------

5. **Uppgifter:** Här ser du dina personuppgifter som du själv kan ändra vid behov
6. **Evenemang:** Här ser du detaljinformation om aktuella evenemang som du själv bokar in dig på. Dessa evenemang presenteras både i Bulletinen och på hemsidan.
7. **Inloggningsuppgifter:** Här kan du ändra till ett nytt personligt lösenord.
8. **Erbjudanden:** Här kan speciella erbjudanden dyka upp.
9. **Ekonomi:** Här ser du uppgift på dina obetalda samt betalda fakturor. Du kan enkelt ladda ner kopior av fakturorna genom att trycka på *Hämta PDF*.

Om du får problem med vårt system vid inloggning, bokning eller om du har andra frågor om systemet, kontakta vår medlemsansvarige via mail: info@sus.org.se

B FÖRENINGSBREV

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Sverige

Porto betalt
Port Payé

SUS styrelse

Ordförande
Leif Bolin
070-680 52 40
bolin_leif@hotmail.com

Vice Ordförande
Eric Olofsson
070-524 26 05
eric@famolofsson.st

Sekreterare
Kurt Johansson
070-340 97 00
kurt.h.johansson@tele2.se

Kassör
Arne Brorstad
070-211 37 33
arne.brorstad@live.se

Medlemsansvarig
Bengt Almberg
070-347 77 81
bengt.almberg@gmail.com

Medlemsansvarig
Anders Forsslund
070-602 41 82
anders.forsslund@regio.se

Programansvarig
Britt-Marie Beijron
070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Programansvarig
Ann Ahlenius
073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Programansvarig
Kenneth Borensjö
070-372 30 80
kenbor@live.se

Programansvarig
Bo Noborn
070-398 75 00
bn.trafik@telia.com

Programansvarig
Ulla Johansson
070-525 38 08
ulla_hakan_johansson@hotmail.com

Programansvarig
Frida Ek
070-331 13 26
frida.ek@comhem.se

Programansvarig
Lars Brandhammar
070-524 11 24
lassebrandhammar@gmail.com

Programansvarig
Gunnar Keventer
070-551 20 28
gunnar_keventer@hotmail.com

Programansvarig
Katrin Pähn
070-673 78 79
katrin@pahn.se